

Café 't PUTJE – een volksgebeuren

door Michel CAPON (+)

“There is nothing which has yet been contrived by man, by which so much happiness is produced, as by a good taverne of inn”

(Het mensdom heeft tot heden niets uitgevonden, waardoor zoveel geluk wordt voortgebracht als door een goede kroeg)

Samuel JOHNSON (1709-1784) Engels letterkundige

Café 't Putje, Sint-Paulusstraat 27 te Oostende sloot definitief zijn deuren op 14 augustus 2007. Deze uitbating werd eind 1935 opgestart door het echtpaar Oscar CAPON-Martha DELOOF en in juli 1955 overgelaten aan een andere exploitant: Marie VANDENDRIESSCHE, echtgenote van Michel COOLEMAN.

Het lijkt ons aangewezen om eens terug te kijken op de glorieperiode na W.O II, na de bevrijding, bij de wedergeboorte van Oostende, van deze toen gekende en bekende biertapperij. Wij schrijven 1944. Wij zullen bewuste periode 1944-1955 fragmentarisch en dus niet coherent, hierna pogen te belichten

EEN VOLKSCAFÉ

*“Bier in huys, bier daer buyten,
Bier in backen, bier in fluyten,
Bier is dranck voor elke man,
Bier drinckt dat maer drincken kan”.*

Als je in het café 't Putje binnen kwam rook het, naar men zegde, naar goed bier en “toebak”. Deze horecazaak was gelegen in de Sint-Paulusstraat 27 in het centrum van de stad op een tiental meter van de beroemdste straat van Oostende, de Kapellestraat. Diezelfde straat was het kloppend hart van Oostende. De voornaamste winkels en handelsuitbatingen waren er gevestigd.

Van deze handelaars kwamen hier – zoals het toen nog een dagelijks wederkerend gebruik was – velen hun aperitief nuttigen. Om maar enkele van de trouwe en bekende “commercanten” te noemen: groentewinkelier Frans DEWULF (°1906) van de Kapellestraat 36, samen met zijn medewerkende zonen Roger (°1929) en Fernand (°1932). Beenhouwer Frans VANOVERSCHELDE van de Kapellestraat 69 en André DEVOS (°1915) van de Christinastraat 103. Ook nog banketbakker Marcel DEHAMERS (°1914) exploiterende in de Kapellestraat 24 en Maurits DE TAEYE (°1898), veekoopman, wonende rechtover café 't Putje, Sint-Paulusstraat 26.

Ook de grootwarenhuizen A l'Innovation en de Uniprix lagen in de onmiddellijke omgeving van 't Putje. De personeelsingang van de Innovation lag in de Lijnbaanstraat. Het begin van deze straat lag schuin tegenover café 't Putje, zodat dit voor hen het dichtste etablissement was. Daarnaast waren er ook nog het gekende huis “Het Molentje” van de familie LAROYE evenals de kwaliteitskledijzaak “Caddy-Tailor” van de familie DERYCKERE; De vele personeelsleden waren, vooral over de middag, cliënt van deze biertapperij.

Na W.O.II werkten er circa 130 personeelsleden in de Innovation waaronder o.a.:

- Gustaaf PILAEIS (°1922). Vanaf februari 1946 startte hij er zijn loopbaan als verkoper. Tevens was Gustaaf syndicaal afgevaardigde van het personeel. De vergaderingen grepen plaats in 't Putje. Voor zover schrijver dezès, zich noch herinneren kan, begon Staf de vergadering met de slinkse opmerking: “Zijn er nog leden die er niet zijn?”. In zijn vrije tijd was hij een vurig supporter

van de voetbalploeg A.S. Oostende. Is nadien nog actief geweest in het jeugdbestuur van A.S.O. (In 2008 mocht de toen nog fitte 86-jarige op het knapen Paastornooi als oudste supporter een beker overhandigen aan de laatst gerangschikte jeugd ploeg (1).

- Albert VANHEST (°1913) en Marc PLETTINCK (°1923): etalagisten. In hun vrije tijd waren ze ook kunstschilder.
- Eugeen Hubrechtsen (°1910) inspecteur personeel en zijn goedlachse echtgenote Berthe DUMOLLIN (°1913), verkoopster.
- Remi CRÈVE (°1925) chef expeditiedienst. Was de vader van de voetballer Peter CRÈVE.
- Henri VANDERKINDEREN, timmerman.

Om de hoek van de Christinastraat 113 (thans jeugdhuis OHK – Oostendse Hobbyclub) had het Ministerie van Financiën (toendertijd sprak van de “fiscus” en/of “de contributies”) zijn intrek genomen. Het bierhuis 't Putje werd hun lokaal en stamkroeg. En dit tot en met 1955 waarna de belastingdiensten verhuisden naar de Léon Spilliaertstraat 1 in het oude hotelgebouw “Beau Séjour”.

In zijn boek “Langs 't Hard Strand” schrijft Omer VILAIN over café 't Putje het volgende: (2)

“'t Putje is sinds jaren een gekend café. Toen de Belastingen nog in de Christinastraat 113 gevestigd waren, kwamen in dat café nogal wat bedienden van deze dienst een glas drinken, zodat men tegen iemand die belastingmiserie had, zei: “Zit je in de put, ga dan maar eens naar 't Putje, ze halen je er misschien uit”.

“De Pit” was een volksestaminet die bezocht werd door mensen van alle rand en stand. Van gewone werknemers, vissers, bedienden langs handelaars, winkeliers tot aannemers, reders en architecten. Van hoog tot laag: iedereen voelde zich thuis in café 't Putje, in de volksmond “de Pit” genaamd. In de hierna beschreven periode kende iedereen nog iedereen. Er was nog sociale samenhang tussen de mensen. Dag in dag uit kwam men er altijd bekenden tegen in deze unieke en altijd goed met mensen gevulde volkskroeg.

De kastelein achter de tapkast was Oscar CAPON (03/02/1904-25/11/1958), in de volksmond de Pittebaas genoemd. Hij werd bijgestaan door zijn echtgenote Martha DELOOF (30/11/1905-25/01/1997). Ze waren begenadigd met een zoon Michel (°1935).

Het was nog in de tijd dat de kleine zelfstandige uitbaters geen sluitingsdag kenden. Alle dagen van de week kon men het café met een bezoek vereren. Ook de jaarlijkse verlofperiode was nog niet in zwang.

HET BESTE BIER, NAAR MEN ZEGDE

Naar men zegde schonk men in Café 't Putje “het beste bier van 't stad!”. Het was de tijd dat het vermaarde biermerk “PERLE 28 CAULIER” geschonken werd. Sommigen maakten de schalkse opmerking: “de Pittebaas doe alcohol bij zijn bier”. Perle Caulier werd gebrouwen in Ghlin en de plaatselijke bierhandelaar van de tapperij de Pit was Odile OPSTAELE (°1901) van de Brigantijnenstraat 18 te Oostende. Gaston (°1924) was de eerste verantwoordelijke in de zaak van zijn vader Odile (later zou hijzelf bieruitzetter worden).

Wat was het geheim recept? Heel eenvoudig:

- In de bierkelder was er een afzonderlijke gemetselde plaats waar de vaten bier afzonderlijk zeer fris gehouden werden.
- Daarenboven was er een overeenkomst met leverancier OPSTAELE. In die tijd werden de biertonnen nog per trein vervoerd. Onmiddellijk bij aankomst in het Oostendse station moesten de tonnen dadelijk door uitzetter OPSTAELE gelost worden en rechtstreeks afgeleverd worden in Café 't Putje. Dus zonder de opslagplaats in de Brigantijnenstraat te passeren.

Zelfs kwamen buurtbewoners, die geen echte cafégangsters waren, op zaterdag en zondag in de late vooravond met een gewone kan, wat bier ophalen om het thuis te degusteren.

PENSION COMPLÈTE

In de seizoenperiode (juli en augustus) werden er over de middag maaltijden geserveerd. Vaste klanten waren toen, tweetalige, Brusselaars die op doortocht waren naar de Oostendse paardenkoers. Boven de aangekondigde prijslijst van het uithangbord stond er markant in het krijt geschreven "Cuisine bourgeoise". In deze tijd waren de frigo's nog niet in algemeen gebruik. Telkens als een consument vis of mosselen bestelde nam zoon Michel vlug zijn fiets en reed in record tempo naar de viswinkel heen en terug. Waarom per fiets? In de naaste nabijheid waren er geen viswinkels! Voor het vlees was dit geen probleem. In de onmiddellijke omgeving, en op korte afstand, waren verschillende beenhouwers

Er werden ook kamers met maaltijden aangeboden. Hetgeen men toen noemde "pension complète". Zoon Michiel was dienstdoende kelner en hielp zijn moeder bij het net maken van de verhuurde kamers. Buiten de zomer was er soms ook slaap- en eetgelegenheden voor werklieden die in de Innovation, Uniprix en/of de Generale Bank, Kapellestraat 77, uitvoerige herstellingen moesten uitvoeren.

NAAR BLANKENBERGE

Het is gebeurd dat de, in Oostende, zeer gekende pelsenhandelaar Albert VELTER (°1898) van de Leopold II-laan 25 (3), enkele belastingambtenaren met inspecteur Georges DEWINTER (°1906) als hoofdman (4), inviteerde om naar een beroepsrennerswedstrijd in Blankenberge te toeren.

Afspraak in het belastingslokaal café 't Putje, alwaar de Blankenbergse autotocht zou starten. Dit was een hele gebeurtenis. Want toen, na de oorlogsperiode, hadden nog maar weinig mensen een auto. Met veel hoera en poeha werden ze door de andere aanwezige "pintegenieters" uitgeleide gedaan. De trek kon beginnen.

Al monkelend vertrok de geinige chauffeur "Bertje" – zo door de vrienden genoemd – aan het stuur van zijn vooroorlogse Ford, door hem steevast met het koosnaamtje "Rosalie" omgedoopt.

De plezante autobende kwam aan de voet van de hellende de Smet de Naeyerlaan (Hazegras) die de spoorweg overbrugde. Plots begon de automotor door (moedwillig) toedoen van de chauffeur Bertje te sputteren. De schalkse farceur nam het initiatief met de cynische, onaangename, mededeling aan de meereizende confraters: "Rosalie kan het niet halen". Iedereen, behalve uiteraard de autogeleider Bertje, werd verzocht uit te stappen en de auto heuvelopwaarts voort te duwen tot aan de top.

Wat een aanschouwelijke gebeurtenis! Belastingbedienden – die in die tijd bij de bevolking in hoog aanzien stonden – die de, in de Oostendse binnenstad zeer bekende Bertje VELTER, samen met zijn auto voortduwden, tot aan de, in de volksmond genaamde "tettebrug". Wat een grap en guitenstreek van de lolbroek Albert VELTER!

Bij de terugtocht van Blankenberge werden de fiscusambtenaren zich bewust dat ze door kapoen Bertje in het oetje waren genomen. Alsdan reed de auto zonder meer de spoorwegbrug over. En toch werd er om gelachen. Waarom ook niet?

(1) Mondelinge mededeling 26 maart 2008.

(2) Blz. 115.

(3) Albert Velter baatte, samen met zijn vrouw Jeanne HESSENS, aldaar een pelsenwinkel uit (thans – 2011 - herenkledijwinkel ICONS). Albert was, voordien, taxiuitbater en markeur in de Oostendse casinospeelzaal.

(4) Georges DEWINTER was hoofdchef van de Oostendse taxiconroles. Op 1 juni 1951 werd hij tot inspecteur benoemd.

(wordt voortgezet)